



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, Tulčík 310, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia („Aarhuského dohovoru“) postupom v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžk 21/2017 a jeho rozsudkom z 23. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva

podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 8 Sžk 21/2017 a jeho rozsudkom z 23. augusta 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania o žiadosti poľovníckeho združenia o povolenie výnimky z ochrany medveďa hnedého – jeho usmrtenie odstrelom. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) povolilo žiadateľovi žiadanú výnimku, teda povolilo mu odstreliť jedného jedinca medveďa hnedého do 30. novembra 2015 postriežkou a do 15. decembra 2015 poslieďkou. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o povolení výnimky rozklad, ktorý minister životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu ministra 14. novembra 2015 žalobu, v ktorej žiadal zrušiť rozhodnutie ministra, ako aj rozhodnutie ministerstva a vec vrátiť žalovanému (ministrovi) na ďalšie konanie.

2.1 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 S 263/2015 z 25. mája 2017 žalobu sťažovateľa zamietol a nepriznal mu právo na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a konanie zastavil. V odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na stanovisko správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, podľa ktorého neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha - medveďa hnedého, spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu správneho konania. Predmetné stanovisko bolo prijaté z dôvodu dovedajšej nejednotnej rozhodovacej činnosti súdov, a preto „... odpadnutím dôvodu na konanie treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu platnosti

rozhodnutia ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané.“

V prejednávanej veci bol napadnutým rozhodnutím povolený odstrel medveďa hnedého v poľovnom revíri Čerín v čase od nadobudnutia právoplatnosti výnimky (7. septembra 2015 do 30. novembra 2015 postriežkou a do 15. decembra 2015 poslieďkou) s tým, že udelená výnimka platí do 15. decembra 2015.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že už v čase rozhodovania krajského súdu 25. mája 2017 uplynul čas, do ktorého bola povolená realizácia výnimky na odstrel medveďa hnedého v uvedenom poľovnom revíri.

Z tohto dôvodu, vyjadreného v stanovisku Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a následne, za primeraného použitia § 99 písm. b/ S.s.p., postupom podľa § 462 ods. 1 S.s.p., konanie zastavil.»

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu prakticky znamená odňatie mu možnosti ako žalobcovi domôcť sa preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy v oblasti životného prostredia súdom.

3.1 Uvedené posúdenie veci najvyšším súdom je podľa sťažovateľa v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie, Veľkej komory C-240/09 z 8. marca 2011, ale aj s čl. 9 ods. 3 tohto Aarhuského dohovoru a jeho výkladom poskytnutým Súdny dvorom Európskej únie.

3.2 Zo samotnej žaloby sťažovateľa bolo v čase rozhodovania súdu prvej inštancie aj kasačného súdu podľa jeho slov nesporné, že je zainteresovanou verejnosťou v zmysle § 42 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) a že ako taký je oprávnený podať správnu žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy, ak tvrdí, že tým bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia (§ 178 ods. 3 SSP). Zároveň z § 491 SSP vyplýva, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Prvoinštančný súd, ale aj kasačný súd boli teda podľa sťažovateľa povinné rozhodnúť o jeho žalobe podľa ustanovení Správneho súdneho

poriadku, čo prvoinštančný súd aj rešpektoval, keď síce podľa sťažovateľa nesprávne, ale po vecnom preskúmaní rozhodol o jeho žalobe.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a Aarhuského dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Sťažovateľ zároveň žiada, aby ústavný súd vyslovil zákaz najvyššiemu súdu pokračovať v namietanom porušovaní označených práv. Napokon sa sťažovateľ domáha náhrady trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť

k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

7.1 Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie.

Tieto princípy nachádzame v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

7.2 Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (I. ÚS 117/05).

7.3 Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

7.4 Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

7.5 Inak povedané, povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v ním rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

7.6 Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní s odôvodnením rozhodnutí inštančne nižších súdov a inkorporuje ho, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam

vzťahujúcim sa na ním prejednávajúcu vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (pozri napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 3. 5. 2001, bod 2).

7.7 Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

7.8 Úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v zmysle čl. 46 ods. 2 poslednej vety ústavy je zisťovať, či rozhodnutie správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmania, je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd. V prípade, ak súd zistí, že to tak je, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania. Základnému právu uvedenému v čl. 46 ods. 2 ústavy preto zodpovedá taký postup súdu, v rámci ktorého hodnotí nielen formálne znaky rozhodnutia predloženého mu na súdne preskúmanie, ale aj to, či sa toto rozhodnutie svojím obsahom nedotýka niektorého zo základných práv alebo slobôd účastníka konania. Postup súdu, v ktorom zanedbal niektorý z týchto prvkov, zakladá porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy (III. ÚS 43/03, II. ÚS 236/02, II. ÚS 50/01, IV. ÚS 228/2011).

8. Ústavný súd nahliadal pri predbežnom prerokovaní na sťažnosť a jej prieskum primárne optikou, či v danom prípade nejde o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti podľa § 25 zákona o ústavnom súde.

8.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v skutkovo i právne podobnej veci už zaujali názor aj iné senáty ústavného súdu, ktoré sťažnosti sťažovateľa odmietli pre zjavnú neopodstatnenosť (porov. I. ÚS 783/2014, I. ÚS 217/2015, II. ÚS 758/2015, III. ÚS 50/2016, II. ÚS 684/2016) alebo sťažnosti meritórne nálezom nevyhoveli (III. ÚS 875/2016). Keďže ústavný súd nedospel po predbežnom prerokovaní sťažnosti k odchylnému právnenému názoru, vychádzal v prerokovávanej veci okrem iného aj z citovaných rozhodnutí ústavného súdu (*a contrario* § 6 zákona o ústavnom súde).

8.2 Po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a s postupom, ktorý mu predchádzal, ústavný súd konštatuje, že rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu a napadnutý rozsudok vychádzajú zo zjednocujúceho stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Snj 72/2013 z 24. júna 2013 «... na zjednotenie výkladu § 82 ods. 9 písm. a) a § 89 ods. 3 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) o dôsledkoch neplatnosti povolenia na usmrtenie chráneného živočícha na priebeh súdneho konania...», ktorým sa zjednotila odlišná rozhodovacia činnosť senátov 1 Sžp a 10 Sžp najvyššieho súdu, konkrétne v právoplatných rozsudkoch senátov správneho kolégia najvyššieho súdu v konaniach sp. zn. 10 Sžp 6/2013 a sp. zn. 1 Sžp 6/2013.

8.3 Správne kolégium najvyššieho súdu zaujalo toto stanovisko: «*Neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Správny orgán preto môže (ba dokonca musí) zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu správneho konania.*

Samotný zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu ochrany prírody povinnosť zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané. V dôsledku toho je zrejmé, že „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané.

Ústredný orgán štátnej správy, ktorý koná o rozklade preto musí konanie o udelenie výnimky zastaviť tak, ako mu to ukladá § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane krajiny. Toto zákonné ustanovenie priamo ustanovuje, že orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol. Ak správny orgán postupoval v súlade s týmto zákonným ustanovením, povinnosťou súdu prvého stupňa je žalobu proti takémuto jeho rozhodnutiu zamietnuť, keď navyše takýmto rozhodnutím nedochádza k založeniu, zmene alebo zrušeniu oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb a ani

práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb už nimi nemôžu byť priamo dotknuté.

Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom Náleze z 1. júla 2008, sp. zn. III. ÚS 341/2007 o. i. konštatoval, že v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona. Uviedol: „nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.

Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich subjektívnych právach, ktoré mu malo vzniknúť rozhodnutím o zastavení konania, je namieste, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny. Najvyšší súd zdôrazňuje, že súd v správnom súdnictve nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý na základe žalôb posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy; správny súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Základným cieľom konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať zákonnosť len takých rozhodnutí a postupov správnych orgánov, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Zákonným predpokladom podania správnej žaloby v správnom súdnictve je teda skutočnosť, že žalobca bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím, ktoré je nezákonné (pozri R 62/1998). Správny súd musí skúmať preukázanie ukrátenia práv žalobcu nezákonným rozhodnutím ex offo. Ak žalobca nebol žiadateľom o udelenie výnimky k odstrelu medveďa hnedého a ak výnimka k odstrelu bola povolená žiadateľovi len na dobu určitú, ktorá v priebehu konania o jej udelenie uplynula, potom treba skúmať, či žalobcovi

vznikla ujma na právach tým, že žalovaný zastavil rozkladové konanie z dôvodu uplynutia doby, na ktorú bola táto výnimka k odstrelu udelená. Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich právach, ktoré mu vzniklo rozhodnutím o zastavení rozkladového konania, potom súd prvého stupňa musí žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o zastavení konania o rozklade zamietnuť.

Ak došlo k uplynutiu lehoty na odstrel chráneného živočícha až v priebehu konania o rozklade, potom správny orgán musí zastaviť konanie celé. Ak však dôjde len k zastaveniu konania o rozklade, aj potom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu č. R 103/2011, formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre účastníka vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a za takýchto okolností platí, že nie každé porušenie procesného predpisu má za následok porušenie práv účastníka konania. Platí to najmä vtedy, ak sa účastníkovi inak vyhovie vo veci samej, kedy duplicitne reparaovať čiastkové pochybenia nie je potrebné.

Zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu o ochrane prírody zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané. Za takýchto okolností „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. Neplatnosť výnimky nemožno spájať len so skutočnosťou, že predmet konania zanikol napr. uhynutím zvieratá (medveďa hnedého). Ak podľa § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody došlo k zastaveniu správneho konania z dôvodu, že uplynutím času, ktorým bolo uplynutie lehoty na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého, odpadol dôvod na konanie o povolení výnimky, je takýto postup a rozhodnutie v súlade so zákonom.

Ak rozhodnutie orgánu ochrany prírody o povolení na usmrtenie chráneného živočícha – medveďa hnedého podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody správneho orgánu potom nemá predmet konania, lebo takýmto predmetom konania nie je zviera, na odstrel ktorého bola potrebná výnimka, ale predmetom správneho konania

je právna podmienka, ktorou je samotná výnimka. Ak takáto výnimka neexistuje, lebo jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania a súd prvého stupňa musí zamietnuť žalobu proti takémuto rozhodnutiu zastavení konania o neplatnej výnimke zamietnuť. Znamená to, že aj vtedy, ak čas, na ktorý bolo vydané rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa na povolenie odstrelu uplynie ešte pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, zaniká dôvod na konanie aj v konaní o rozklade, ktorý bol proti nemu podaný. Aj toto uplynutie času spôsobuje nevyhnutnosť zastavenia konania, lebo inak by orgán konajúci o rozklade už nemohol neplatné rozhodnutie skúmať a prípadne ho zrušiť, zmeniť alebo potvrdiť, či rozklad zamietnuť. Samotný formálny priebeh konania o rozklade by nepredstavoval pre účastníka konania reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore so zásadou materiálnej pravdy aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Súd aj správny orgán musia pritom zásadu zisťovania skutočného stavu veci uplatňovať súčasne so zásadou hospodárnosti tak, aby nedochádzalo k zbytočnému predlžovaniu konania a aby sa neprimerane nezvyšovali náklady konania.

Iný výklad zákona by smeroval len formálnemu zopakovaniu konania o rozklade bez toho, aby umožňovalo účastníkovi konania reálnu možnosť dosiahnuť materiálne iné rozhodnutie v jeho prospech a bolo by v rozpore aj so zásadou hospodárnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v § 3 ods. 3 správneho poriadku.»

8.4 Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom a dôvodmi stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu a po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nevyhodnotil argumentáciu sťažovateľa ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku alebo v zjednocujúcom stanovisku správneho kolégia. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na ingerenciu ústavného súdu do napadnutého rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol svojvoľný alebo zjavne nelogický, či urobený v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený.

9. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že postupom a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nemohlo dôjsť

k porušeniu jeho označených ústavných práv, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. Ako *obiter dictum* ústavný súd nad rámec uvedeného pridáva niekoľko poznámok. Otázka ochrany životného prostredia je nanajvýš aktuálnou i páľčivou témou dnešných dní. Na problematiku vydávania správnych rozhodnutí, ktorých predmetom je regulácia práv a povinností, výkon ktorých zasahuje do sféry životného prostredia, a ktorých súdny prieskum bol predmetom viacerých súdnych konaní pred najvyšším súdom, odkazuje aj odborná spisba (pozri ŠVÁBY, D. Demokracia, životné prostredie a Najvyšší súd Slovenskej republiky. In: *Najvyššie súdy v meniacej sa dobe*. Brno – Bratislava: 2018. 9 s.).

V konkrétnej veci sťažovateľa neplatnosť výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená, má za následok, že odpadol predmet konania, lebo výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia, už zanikla a neexistuje, a preto sú súdy povinné súdne konanie o preskúmaní takéhoto správneho rozhodnutia zastaviť. V tomto ohľade môžu vyvstať otázky o (procesných) podmienkach na efektívnu ochranu životného prostredia a o reálnej možnosti napr. tretieho sektora ako subjektov chrániacich a presadzujúcich verejný záujem na ochrane životného prostredia, reálne a efektívne ochraňovať tento verejný záujem.

Ústavný súd je však zároveň nútený konštatovať, že opísané zlepšenie procesných podmienok oprávnených subjektov intervenovať a reálne procesne chrániť a presadzovať pred najvyšším súdom verejný záujem na ochrane životného prostredia v prípade preskúmania zákonnosti správnych rozhodnutí o povolení odstrelu medveďa hnedého, ktoré sú limitované na istý čas, je záležitosťou legislatívy a úvah *de lege ferenda*. Podľa platného právneho stavu najvyšší súd (súdy všeobecne) nemá inú možnosť, ako správne súdne konanie, ktorého predmetom je prieskum správneho rozhodnutia, ktoré bolo časovo limitové a čas uplynul (t. j. odpadol predmet prieskumu, lebo rozhodnutie neexistuje), zastaviť. Legislatíva by v tomto prípade mohla napr. stanoviť striktné lehoty na rozhodnutie súdov o zákonnosti takto časovo limitovaných správnych rozhodnutí alebo upraviť iný procesný nástroj, ktorý zaručí, že rozhodnutia orgánov štátnej správy napr. o povolení výnimky zo zákazu odstrelu medveďa hnedého (alebo iné časovo limitované rozhodnutia

týkajúce sa životného prostredia) budú môcť byť, čo sa týka zákonnosti, príslušným súdom efektívne a reálne preskúmané na základe podanej žaloby aktívne legitimovaným subjektom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019